

Насамперед, покарань може бути безліч, але головною задачею поліції є профілактика недопущення порушень прав інших осіб ще з дитячого віку. А також подолання факторів, що зумовили таку поведінку; здійснення культурно-виховних заходів; роз'яснювальних робіт; систематичного контролю поведінки за неповнолітніми та створення дієвих механізмів роботи з вразливими групами дітей, які з різних причин перебувають у сфері дії юстиції щодо дітей.

Список бібліографічних посилань

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21–22. Ст. 135.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-X від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

Одержано 19.11.2019

УДК 342.7

Маргарита Андріївна КРИВОРОДЬКО,

курсант групи Ф1-203 факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Тетяна Іванівна ГУДЗЬ,

*професор кафедри конституційного і міжнародного права
факультету № 4 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Україна обрала шлях незалежності. Разом з цим постала низка питань, щодо подальшого розвитку держави, як конституційної, правової, демократичної та соціальної. Одним з таких питань є забезпечення недоторканності усіх сторін приватного життя, а саме інформаційну, комунікаційну, територіальну та тілесну приватність. Поліція, як центральний орган виконавчої влади України, під час своєї діяльності повинна

дотримуватися права особи на недоторканість в усіх сферах її життєдіяльності, та забезпечувати його дотримання іншими.

Саме ст. 3 Конституції України визнала людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю, як і більшість ліберальних країн. Саме у другому розділі Конституції України – «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» проголошені засади, які в повній мірі розкривають обрану мною тему.

Право на особисте і сімейне життя, або як його ще називають «право на приватність», представляє собою право на забезпечення інформації, яка стосується тільки людини, її почуттів, емоцій, думок, світогляду-усього що стосується безпосередньо особи. Упевненість у забезпечення конфіденційності даних дає індивіду можливість відчувати себе комфортно та захищено саме на рівні держави. Саме ст. 32 Конституції України гарантує невтручання держави саме в особисту сферу життя особи, а також надання людині права на ознайомлення відповідно до закону з одержаною про неї інформацією, надання права на витребування, знищення і спростування конфіденційної чи недостовірної інформації про особу; встановлення дієвого механізму юридичного захисту честі й гідності особи та судовий захист порушених прав. Законодавство не допускає збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Ці дії вважаються втручанням в особисте та сімейне життя людини незалежно від того, хто виконує ці дії: держава, інші державні органи влади (поліція в тому числі), органи місцевого самоврядування, юридичні або фізичні особи.

Кримінальний кодекс України також забезпечує приватність особистого життя людини у ст. 182, яка встановлює міру покарання за незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення конфіденційної інформації про особу або незаконну зміну такої інформації. Цей нормативно-правовий акт встановлює відповідальність та юридичний захист за посягання у цю сферу життя громадянина України.

Іншим документом який регулює недоторканість приватного життя людини є Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність». Згідно з ч. 12-13 ст. 9 цього закону отримані

під час оперативно-розшукової діяльності відомості, що стосуються особистого життя, честі, гідності людини, якщо вони не містять інформації про вчинення заборонених законом дій, зберіганню не підлягають і повинні бути знищені, особи які порушили дане право людини підлягають відповідальності згідно з чинним законодавством.

В Україні захист приватного життя відображений й в міжнародних договорах, а саме:

- Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції людини гарантується саме статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка набула чинності в Україні 11 вересня 1997 року. Суть статті можна розкрити як заборону на необґрунтоване втручання, так і позитивне зобов'язання у наданні захисту від втручання інших на особисте життя людини.

- Загальна декларація прав людини, яка прийнята і проголошена від 10 грудня 1948 року, ст. 12 якої має такий зміст: «Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, тайну його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань». Приватність є фундаментальним правом людини, яке тісно пов'язане з людською гідністю й іншими ключовими цінностями, такими як свобода асоціацій та свобода слова.

- У Міжнародному пакті про громадянські і політичні права ст. 17 сказано: «Ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте і сімейне життя, свавільних чи незаконних посягань на недоторканність його житла або таємницю його кореспонденції чи незаконних посягань на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання чи таких посягань».

Отже, можемо з упевненістю стверджувати, що право людини на недоторканість приватного життя в Україні гарантується й на міжнародному рівні.

Усі ці засади закріплені в Основному законі нашої держави та міжнародних договорах, які ратифіковані Верховною Радою України. Але дуже часто вони порушуються через певні дії, і основним завданням поліції-є створення дієвого механізму протидії правопорушень у цій сфері забезпечення прав і свобод. До таких дій відносять **збирання**

інформації (прикладом є стеження, опитування), **агрегація інформації** (школа виникає через те, що інформація збирається у масиви, і з різних частин формують цілісне, яке не є достовірним), **поширення інформації** (це поширення інформації наданої конфіденційно без дозволу особи, і загрожує приватності суб'єкта. Прикладом є розкриття, розголошення, шантаж, привласнення особистості, наклеп), **вторгнення** (порушення права людей зберігати особисті секрети, при цьому надана людиною інформація використовується таким чином, що ображає саму особу, її гідність та честь).

Для подальшого повноцінного розвитку України необхідно забезпечити повне дотримання і захист встановлених прав особам, удосконалити існуючу систему контролю задля створення комфортного існування населення, яке проживає на території країни. Саме ці завдання покладені на поліцію в нашій країні.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *ВВР України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950 : ратиф. законом України № 475/97-ВР від 17.07.1997 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 13.11.2019).
5. Загальна декларація прав людини : від 10.12.1948 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_015 (дата звернення: 13.11.2019).
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : від 19.10.1973 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 13.11.2019).

Одержано 19.11.2019

